ճառականաց բազմութեանը պատճառաւ գաղղիարէնն ու իտալերէնն ալ շատ ծաղկած է հոն. և աս լեզուներուն ծաղկելովը կարծես թէ ժողովրդեան աչքն ալ աւելի կերպով մը բացուած ու աշխուժութիւննին և աչալրջութիւննին աւելցած է։

Օմիւռնիոյ ձմեռը թեթև է. անա՛նկ որ ցուրտ երկրի վարժողը կրակարանի ալ կարօտ չըլլար. բայց անձրևներուն շատութեանը համար օդը թաց է ու անառողջ։ Ամառը յուլիսէն ինչուան սեպտեմբեր սաստիկ տաք կ'ըլլայ, երբեմն ալ ան աստիճանի չորութիւն կ'ըլլայ որ ինչուան գետինը կը պատռտի։ Ըսանկ ատեն բոլոր քաղաքացիք գեղերը կը ցրուին։ Մ՛ըժեղն ալ խիստ շատ կ'ըլլայ ամառը։

Բարեբերութեան կողմանէ շատ անուանի է Օմիւռնիա. վասն զի ո՞վ չի գիտեր պատուական թուզն ու չամիչը. անոնցմէ զատ ունի նաև աղէկ ձէթ ու շուշմայ, և քաղաքէն դուրս եղած արտերուն մէջ լեցուն ձիթենի է։ Թէպէտ ամէն տեսակ պտուղ կայ հոն, բայց նարինջը խիստ առատ է, ու ամէն պարտէզներու մէջ ձմեռը մեծ զարդ կ'ընէ։ Կենդանեաց կողմանէ նապաստակն ու պեքաց ըսուած թռչունը խիստ շատ են։

ԱԶԳԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ նաւ մըն է. ասոր ղեկը խոհեմութիւնը պիտի ըլլայ. իշխանաց առատաձեռնութիւնը՝ առագաստները լեցընող յաջող հովեր. ուսմունքն ու կրթութիւնը իրեն բևեռային աստղն ու կողմնացոյցը. յարատևութիւնն ու յոյսը՝ իրեն խարիսխը. ամէնէն աւելի՝ իմաստուն առաջնորդութիւն մէկ նաւապետի, ու միաբանութիւն և հնազանդութիւն գործունեայ նաւավարներու. այսպէս որ ըլլայ, փոթորիկներէն վախ մի ունենար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՐԵՐՔ ՀԱՅԵՐԷՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Դպրատանց տղոց համար։

Աս վերնագիրը տեսնելով թերևս ըսեն ոմանք զարմացմամբ, կամ նաև նեղսրտութեամբ մը. Ի՞նչ, դարձեա՞լ քերականութիւն. ի՞նչ հասկընամք քերականութիւնները շատցընելէն. աս քանի՞ մէկ նոր նոր քերականութիւններ պիտի ելլեն. ինչուան ե՞րբ մեր տղաքը գրաբառ լեզուն սորվելու գլուխ յոգնեցընեն ու ատեն կորսընցընեն. մենք կ'ուզենք որ նոր նոր գրքեր տեսնենք, նոր նոր գիտութեանց ու արուեստից վրայ գրքեր ելլեն որ ազգերնիս մարդ ըլլայ, լուսաւորուի, պայծառանայ. ահա ինչուան հիմա տասուերկու տեսակէն աւելի քերականութիւն կայ տպուած, ասոնք բաւական չե՞ն գրաբառ լեզուն պէտք եղածին չափ սորվելու. ուրիշ նոր քերականութիւն ի՞նչ հարկաւոր էր։ Այսպիսի խօսքերը որչափ ալ ուսումնասէր ու ազգասէր սրտէ բխած երևնան, ճշմարիտ ուսումնասիրաց ու ազգասիրաց առջևը պէտք է որ բոլորովին անոնց հակառակ պակասութիւններէ առաջ եկած սեպուին։ Վասն զի ճշմարիտ ուսումնասէրը լա՛ւ պիտի գիտնայ թէ ուսմունքները միայն ան ատեն դիւրաւ ու քիչ ժամանակի մէջ առաջ կ'երթան, երբոր զանոնք սորվելու միջոցները գործիքները կատարելագործուին ու դիւրանան. ճշմարիտ ազգասէրն ալ խիստ լաւ հասկցած պիտի ըլլայ թէ որչափ որ ազգային լեզուն աղէկ սորվեցընող գրքերը շատնան, այնչափ հիմնական, հաստատուն ու ներքին կ'ըլլայ ազգին պայծառութիւնը. անով միայն մեր ազգն ալ կը համարուի ո՛չ եթէ Եզովպոսին ագռաւին պէս՝ սիրամարգին փետուրներովը զարդա-